

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

10. De mediis quæ assumuntur ad peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

cum decem, cum pluribus feminis ejusdem rationis; satis propter eandem rationem est, si in Confessione dicat, *Semel desideravi occidere plures, & semel plures feminas liberas concupivi*. Ita *ibid. n. 141. fine*

Detraçtio multorum;

63. Qui unico actu detractionis multos simul læsit propter eandem rationem non est necesse ut numerum personarum læsarum aperiat. Ita *idem ibid. n. 135. v. g. si quis detrahat familiam, vel domui, vel religioni, sive numerosa sit, sive modica, satis abundeque est si dicat, Detraxi cuidam familiam, &c.* An explicanda vel materia, vel conditio personarum in fama, vel numerus personarum coram quibus exhibetur detraçtio; infra dicetur suo loco c. 9. §. 1.

Scandalum pluribus datum.

64. Qui suo unico actu peccaminoso scandalum est aliquibus, seu occasio peccandi, ne sit sollicitus explicare numerum astantium: satis enim habebit ex Delugo *num. 135.* si dicat, *Fui semel multis occasio peccandi meo malo exemplo*. Ratio est eadem. Cetera de scandalo afferam infra §. 17.

Furtum à multis.

65. Qui unico actu bona multorum lædit, v. g. furatur bona communitalis, vel hereditatis plurium; satis est, si dicat *Furavi sum à communitate, vel ab hereditibus*, nec esse sollicitus debet explicare, quoniam personarum in illa communitate numerantur. Imò hac in re praxis communis est ex eodem *ibid. n. 136.* solum dicere, *Furavi sum rem alienam*, nihil aliud addendo: & merito, quia ille respectus ad personas in hac materia, videtur se magis materialiter habere; quam in aliis materiis: potius enim hic consideratur quid injustè contrectasti, quam à quo abstulisti. Contra sententiam à *num. 59.* allatam obicit in hunc fere modum *Diana. p. 9. tract. 9. resol. 5.* Ex hoc principio videtur inferri, Religioso habenti rem cum Religiosa, sufficere, sic in Confessione se accusare. Commisi fornicationem sacrilegam, sine necessitate explicandi votum esse, tum ex parte viri, tum ex parte femine: & tamen sicut omnes docemus à viro uxorato peccante cum femina alteri nupta debere explicari matrimonium utriusque, nec satis esse dicere, *Adulterium commisi*, ita in casu Religiosi peccantis cum Religiosa, pari modo omnes docemus, debere utriusque votum explicari. Quod autem ex Doctrina data sequeretur, non adesse necessitatem utriusque votum, & utriusque matrimonium explicandi patet, quia ejusmodi peccata sunt unus numero actus, eo modo quo est unus actus, velle per unam volitionem occidere plures, vel uno ictu reipsa multos occidere, &c.

Respondeo negando, esse eodem modo. Affirmo enim imò doceo, in dictis adulterio, & sacrilegio debere utriusque Matrimonium, & Votum declarari, sed nego in casibus, de quibus hæcenus habitus est sermo. Intereurit enim certa disparitas. Nam ejusmodi Adulter duo facit (præter peccatum contra Castitatem) & injuriæ est suæ uxori, & cooperatur cum stuprata illa ad hoc, ut ipsa sit injuria suo Conjugi. Nec dissimili modo se habet ille Religiosus: nam & violat suum votum & item cooperatur cum religiosa suum votum patiter frangente, & licet sit per unicum actum illas malitias complectentem, unde ex hoc capite non videatur necessaria major explicatio, tamen non ita est, quia ex se violare, & cooperari ad Violationem faciendam ab alio, non sunt malitiæ diversæ specie morali, certe diversissimæ sunt, quoad conceptionem hominum, hoc est, ut Cognita una non statim cognoscatur; seu intelligatur alia. Nam inde fit, ut nisi Pœnitens se magis explicet, dicatque utriusque Matrimonium, & votum, non fateatur suum peccatum, sed aliud, ut in simili diximus numero 61. Confessarius enim, dum solum audit, Adulterium commisi, Votum, fregi, ex vi horum verborum

adulterium tuum, & fractionem voti tui intelligitur vero cooperationem ad adulterium, vel fractionem terius. Non sic in casu nostræ doctrinæ: dicitur v. g. volui unico actu occidere, vel occidi multos ejusdem generis. v. g. Seculares, ex vi horum verborum plico satis superque meum peccatum ejusque speciem malitiam, quam ego commisi.

§. X. De medijs quæ assumuntur ad peccatum.

66. Triplicis generis esse possunt media. Primum differentia, ut ambulare, condescendere, &c. ad occidendum. Secundò mala sed diversa à peccato, quod ultimo intenditur, ut furari ad occidendum. Magos consulere ad adulterandum. Tertiò mala, sed ejusdem speciei: ut torpiter colloqui, tangere, & fornicandum.

67. Quoad media primi generis non est necesse explicare, quoniam media fuerint assumpta ad peccatum. Unde in prædicto exemplo satis est dicere, *Conversum inimicum occidere*. Preparavi media ad illud occidendum. Ita *Coninch. de pœn. d. 7. dub. 7.*

68. Quoad illa, secundi sunt generis, necesse est primo ex *Coninch. ibid.* ejusmodi media declarare deum habent malitiam diversam specie, normamque peccatum committitur. Qua ratione hæc media ratimne, an coniunctim cum fine sint necessaria, dicam infra §. seg.

69. Huc reduco si forte quis medium adhibeat, quem inducendo ut ab ipso adiuvetur ad peccatum v. g. ad occidendum: certe, tunc, id esse explicandum tanquam directam inductionem proximi ad peccatum non est dubium, ex eodem *ibid.* juxta ea quæ antea dicuntur §. 7. de scandalo.

70. Quid, si multorum opera usus es: debet explicare horum numerum, vel conditionem. Responsum Delugo *disp. 1. 9. de pœn. sect. 1. 1. num. 476.* Iam si dicatur in consulo, *Vivis sum opera multorum ad hoc peccatum v. g. ad occidendum meum inimicum sine necessitate numerandi personas, vel explicandi pariter conditiones*. Excipe unum casum in conditione, & iterum in numero.

71. In conditione quando ratione actionis vel personæ inducitur, peccatum, ad quod inducitur distinctum est, v. g. usus es opera filij ad occidendum Patrem, inimicum, duo specie peccata commisit, utraque sitenda, alterum est homicidium, alterum est patricium, ad quod directè induxisti filium. In numero quando ratione distantia temporis, juxta superius dicta §. 3. *num. 4.* multiplicata numero fuerint tua peccata v. g. si induxisti nunc Petrum initio anni, & Paulum fine ejusdem anni ad occidendum, tunc sunt duo peccamina numero distincti distinctim aperienda, si induxisti simul in eodem actu plures vel sequenter sed unum dependentem ab alio, ita ut juxta superius dicta §. 5. & 6. non inducantur plures numero actus in genere moris: tunc, cum sit unum moraliter peccatum, ita est, ut dixi, dicere, *Plures induxi unico actu, &c.*

72. Iam quoad media tertij generis, est distinguendum: si enim principalis actus, vel non est subiectus vel intentio fuit sistere in illis: sunt specialiter explicandi: v. g. Aliquis turpiter colloquitur, vel osculatur amico fornicandi, vel si cum amico, certe non subiecta est fornicatio, debet illa colloquia, illaque oscula cum eo animo exhibita fateri. Ratio est quia sunt tria peccata, nec nisi ea in particulari apertendo, explicari possunt. S. verò principalis actus intendatur, sequuntur: satis est ipsum actum fateri, v. g. si quis quomodo turpiter tangat, osculeturque ante ipsum actum torpiter, imò & post copulam prosequatur oscula raders, &c. sine ordine ad aliam secundam copulam. Dico satis est ex probabili sententia, si dicat, *Semel fornicavi cum femina Navarrus alique citati à Delugo disp. 1. 6. sect. 1. 6. à num. 555. & Merulla t. 1. d. 2. c. 9. dub. 3. n. 2.* Ratio est, quia

unum loqui, voti castitatis à me emissi reus, contra ipsum delinquit.

80. Dico simili ratione qua §. precedenti diximus, posse nos hic dubitare, Primò in casu primæ Confessionis. Secundò in casu secundæ Confessionis, quando forte in prima alicuius necessariae circumstantiæ fueris inculpabiliter oblitus. Et simili quidem responsione Dico in priore casu non posse, posse verò in posteriore. Rationes sunt eadem, eodem superiore §. à nobis allatæ.

81. Supponimus tamen tum ibi, tum hic malitiam non explicatam in prima, posse solam explicari sufficienter in secunda: v. g. in casu voti prædicti, potest; quia dicendo in secunda Confessione, peccavi contra votum: ista malitia in prima Confessione omissa declaratur. At in peccato v. g. violentiæ; non potest: Si enim quis, exempli causa, violenter puellam cognovit, & prima Confessione dixit, se cognovisse puellam: si in secunda dicat, se violentum in quadam personam fuisse; non sufficienter explicat peccatum in ultima specie à se commissum: violentum enim esse contra aliquem, est quid genericum ad violentum in re, in persona, in honore.

§. XII. An peccatum complexens plures numero malitias dividi in Confessione possit.

82. Sed jam suboritur alia dubitatio. Diximus de separatione malitiarum specie distinctarum: quid de divisione numerica? Aliquis v. g. unico ictu duos homines interemit: potestne se accusare in hunc modum? *Occidi unum hominem, & deinde, Occidi alium hominem.* Sic etiam si forte eriperit quis centum aureos, licetne sic fateatur? *Furatus sum quinquaginta, & deinde, furatus sum alia quinquaginta.*

83. Dico in prima, eademque Confessione non licere. Ita Valquez q. 91. de pen. art. 1. dub. 3, quia juxta supra dicta non explicatur peccatum commissum, sed duo peccata, quæ commissæ non sunt. Superest ergo solum decernere de secunda Confessione, quando forte quis in prima inculpate & sine ulla fassus est suum peccatum sub una malitia, sed deinde recordatus vult aliam confiteri: potestne hanc solam manifestare? Dico itidem, cum Delugo de pen. 1. 6. disp. 16. sect. 1660 juxta superius dicta, posse, sed sub limitatione allata n. 81. id est quando in secunda Confessione explicari potest malitia omissa, sine mentione, seu sine consortio alterius jam manifestatæ Ratio est eadem ac ibidem dicta.

84. Hinc collige, quia in homicidio duorum uno ictu perpetrato, violatum est duplex ius duorum hominum; licebit tibi in secunda Confessione dicere tantum, *Occidi hominem*: quia satis explicabis malitiam nondum clavibus subditam. Ita etiam in unico furto, quod graviter læsit duos; propter eandem rationem. At in furto centum aureorum v. g. quo læsisti ius fortunatum unius tantum hominis: si in prima Confessione dixisti *te furatum esse quinquaginta*, & deinde in secunda, *te alia quinquaginta esse furatum*; non satis explicares peccatum tuum: quia explicares à te violatum esse ius fortunatum in quinquaginta, quod nunquam fuit: necesse igitur tunc erit aperire iterum peccatum tuum, id est *furatum te esse centum aureos*: Expeditius te gressus, si in prima Confessione dixisses *te furatum esse materiam gravem*: nam ad aliud deinde non obligaberis. Sed de hac redicetur infra cap. 8. §. 1.

§. XIV. De peccatis ex ignorantia,

85. **Q**ui ex ignorantia vincibili & moraliter culpabili delinquit, eiusdem specie peccatum committit, atque is qui scienter. Ita Sanchez l. 1. in decal. c. 17. num. 2. Suarez de penit. disp. 2. sect. 4. num. 14. Valquez 1. 2. disp. 11. qui limitat in infidelitate. Ratio est quia finaliter malitia in utroque casu ex eodem obiecto sumitur: exemplis rem clarius proponamus. Dicimus ejusdem speciei homicidium fecisse eum qui occidit quem

principali actu satis explicatur ea præcedentia; vel sequentia, quæ actum comitari consueverunt, quæ ad ipsum non extrahunt ad aliam speciem: nam ad summum aggravant intra eandem, quæ non necesse est explicanda, ut paulò post dicetur §. 1. de verborum tantis aggravantibus. Dixi, sine ordine ad aliam eandem copulam: tunc enim certò essent explicanda: jam committit aliud numero peccatum.

§. XI. De sine peccaminoso, vel non peccaminoso.

Diximus de mediis, dicamus nunc de fine, exemplumque charitatis gratia sit ejusmodi. Sit, qui pergit Missam die festo ad finem furandi, vel studendi, debetne manifestari talis finis in Confessione, idem loquimur in quocumque actu commissionis, ut si quis peccet propter adulterium, vel propter studium, debetne istud & adulterium explicare?

74. Dico, si finis sit ex se pravus, nequaquam debet. Ita Suarez de pen. disp. 2. sect. 4. num. 8. alique passim. Ratio est quia in priore casu duplex adest specie malitia, in posteriore domtaxat una. Quare in casibus propositis, si Missam reliquas, vel fueris ut studeas, satis est si dicas, te peccatum non interfuisse vel esse furatum: si vero ut adulterium parares, tum furtum, vel Missam, tum adulterium esse omnino explicandum.

75. At quando utrumque est aperiendum, potestne separatum fieri, in hunc modum, *Furatus sum & insuper habui animum adulterandi*? Respondeo in duobus casibus procedere hoc dubium posset. Primo in casu, quo prima vice unum ex his fassus es, oblitus inculpabiliter alterius; velis postea, illud, quod oblitus fuisti, confiteri.

76. In priore casu, Dico non posse separatim aperiiri. Ita Delugo de pen. disp. 19. n. 652. contra Suarez de penit. disp. 12. sect. 2. n. 9. Ratio est quia non explicares peccatum quod fecisti, sed significares te duo peccata fassus, quod non est verum; Sacerdos enim dum audit te furatum esse, & deinde te voluisse adulterium; ex tuo modo loquendi duo numero peccata concipit te commississe, cum tamen tu unum numero, cum duplici illa malitia commiseris.

77. In casu posteriore Dico aperiiri posse separatim; & sic quia in prima Confessione jam dixi me v. g. furatum esse: satis habuero si in secunda Confessione dicam *Habui animum adulterandi*. Ita Sanchez l. 4. in Decal. 1. 1. n. 14. alique plures apud Bonacina disp. 5. de Sac. q. 5. sect. 2. §. 3. diff. 1. n. 9. Ratio est quia jam subdidi clavibus primam malitiam: satis igitur erit si postea explicem secundam. Est autem adhibenda limitatio quædam, quam mox afferam num. 81.

78. Dices. At sic significabo me duo peccata commississe, sicuti modo significabam in prima Confessione. Respondeo non ita esse: nam quando illa separatim sit in eadem Confessione; ego ex modo loquendi significo duo peccata commississe: at quando id facio in secunda Confessione: non significo me commississe duo peccata, sed præscindo: possum enim secunda vice confiteri idem peccatum, quod aliàs sum confessus, atque adeo dum dico me adulterium voluisse: non significo me adulterium solum voluisse, ut ex modo loquendi significabam in prima Confessione.

§. XII. An peccatum continens multas specie malitias dividi in Confessione possit.

79. **E**x proximè dictis solvitur celebris illa & universalis dubitatio, an malitia, seu circumstantiæ, quæ necessario in Confessione sunt explicandæ aperiuntur separatim: v. g. qui habet votum castitatis, peccatque contra ipsum, utrum possit, dividendo peccatum sic se accusare: *Peccavi contra castitatem, & insuper peccavi contra votum à me emissum*: an verò obligetur sic

Pars II.